

## NIEUWE VORMEN IN DE JOURNALISTIEK

J. Naber

### 1. Inleiding

Het is vanwege Titus Brandsma dat ik hier sta, omdat ik mij heb gespecialiseerd op het thema 'Titus Brandsma en de katholieke pers'.<sup>1</sup> Brandsma volgde in 1935 Bonaventura Kruitwagen op als geestelijk adviseur en bestuurslid van de Roomsche-Katholieke Journalistenvereniging. Als bestuurslid heeft hij zich in de jaren dertig actief ingezet voor een aantal mediakwesties, zoals de oprichting van een katholieke journalistenopleiding, het vastleggen van de rechtspositie van journalisten en het opstellen van het rapport 'Nieuwe Vormen in de Journalistiek', dat in 1937 verscheen.<sup>2</sup> Het laatstgenoemde rapport is, naar mijn mening, een uiterst interessante studie naar de mediasituatie in de jaren dertig.

De titel bevat een merkwaardige woordcombinatie, namelijk: 'Nieuwe Vormen' en 'de Journalistiek'. De journalist brengt immers steeds iets nieuws en ook de media, waarvan hij zich bedient, zijn voortdurend aan vernieuwing onderhevig. De woorden 'Nieuwe Vormen' en 'Journalistiek' zijn dus blijkbaar tot elkaar veroordeeld. Controverses over het bedrijven van journalistiek en over mediabelangen, zoals wij die ook heden ten dage meemaken, komen daaruit voort, maar zijn niet nieuw. Ze liggen onder meer ten grondslag aan het ontstaan van dit rapport 'Nieuwe Vormen in de Journalistiek'.

Het rapport is opgesteld door een ad-hoc commissie die moest onderzoeken welke gevolgen de opkomst van radio, film en televisie zou kunnen hebben voor de positie van de dagbladders en de journalistiek. De commissie was ingesteld door de Vereniging van Roomsche-Katholieke Dagbladdirecteuren en de Katholieke Journalistenvereniging. Voorzitter was de carmeliet Titus Brandsma. Daarnaast hadden zitting twee redacteurs: W.A.M. van der Kallen (redacteur ANP) en L.J.M. Hazelzet (redacteur *De Maasbode*), en twee directeuren: H.C.M. Wijffels (directeur van *Het Huisgezin*) en C.M. Dosker (directeur van *De Nieuwe Koerier*).

1. De documenten die ik heb geraadpleegd liggen in het archief van het Nederlands Carmelitaans Instituut (voortaan geciteerd: Archief-NCI), gevestigd in het Carmelietenklooster te Boxmeer, en wel in het bijzonder in het particulier archief van Titus Brandsma. De collectie is geordend in twee groepen: 1. Archiefkast, geordend te Rome tijdens het proces rond de zaligverklaring; bevattende een groot aantal genummerde leren banden, voorzien van een paginanummering; 2. archiefdozen van het NCI, genummerd.

2. 'Nieuwe Vormen in de Journalistiek' (Utrecht 1937), Archief-NCI, doos 14.